

A LAP ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egy évre	6 frt. — kr
Fél évre	3 „ — „
Negyed évre	1 „ 50 „
Egyes szám ára	6 „
Külföldre egy évre	8 „ — „

Ezen lap megjelenik
hetenkint kétszer:
vasárnap és csütörtökön.

SZÉKELYFÖLD.

Közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Hirdetések közlési díja:

minden egy hasábos garmond
sorért vagy annak térfogatáért
4 kr, s minden egyszeri közlés
után 30 kr bélyegdíj fizetendő.
Nagy és többször közlendő
hirdetményt a kiadóhivatal ár-
kedvezményben részesít.

A „Nyilttér“ rovatban
közlendő cikkek soronkint
10 kr díjért közöltetnek.

SZERKESZTŐSÉG:

KÉZDI-VÁSÁRHELYTT:

Szabó Albert könyvnyomdájában.

CSIK-SZEREDÁN:

Sprencz György szerkesztő lakásán.

KIADÓ-HIVATAL:

KÉZDI-VÁSÁRHELYTT:

Szabó Albert könyvnyomdájában.

CSIK-SZEREDÁN:

Györgyjakab Márton nyomdabérlőnél.

A lap tartalmát illető közlemények a szerkesztőségekben, az előfizetések, hirdetések, nyilttéri cikkek, stb. a kiadóhivatalokban fogadtatnak el.

A közöny.

(A tüzoltók vezérferfiainak figyelmébe.)

K.-Vásárhely, 1885. aug. 20.

Társadalmi életünkben lépten-nyomon találkozunk oly betegségekkel, melyek a legszentebb czélú intézményeknek valóságos megölői. S bizonyára a sok közül egyik sem oly veszedelmes, mint a közöny. A hová ez felüti a sátorát, ott pusztulni kell mindennek. S megtörténik akárhányszor, hogy a leg-hathatósabb érv sem képes a társadalmat abból felrázni. Hány üdvös intézmény esett már eddig is az átkozott közöny martalékává! Legyünk csak egy kissé körültekintők! Az alkotmányos élet újraébredésével lázas tevékenységgel fogott hozzá a társadalom mindazon bajokon segíteni, melyeket az azelőtti helyzet folytán kivinni, avagy csak megpendíteni is alig lehetett volna.

Sok új és üdvös intézmény jött létre ezen korszakban, melyek mindegyike magasztos czélt tűzött maga elé. Voltak nagyhorderejű eszmék is, melyek még meg sem születtek jó formán, már is elmultak, mint a szappanbuborék.

A sok szép intézmény között mindenestre voltak olyanok is, melyek egy időre állandóknak látszottak lenni a társadalomban, de az emberek hideg közönye s indokolatlan ambíciója megölte azokat.

Kevesebb azon intézmények száma, melyek a születés idejétől még maig is virágzó, sőt élhető állapotban vannak.

Ha végig tekintjük az intézményeket

tartalmazó kimutatást, azon sajnos meggyőződésre jutunk, hogy igen sok hasznos intézmény örök álmát alussza, vagy pedig egy némelyike egyes helyeken csak tengődik.

Az újabbkori intézmények között mindenestre a tüzoltói az, melyet leginkább kellene pártolni a társadalomnak. S ezen kiválólag fontos intézménnyel szemben is győzedelmeskedni látszik a közöny. Nem mondjuk, hogy ez a hazában mindenütt így van, de, hogy mindazon helységekben, a hol az átkozott közöny felütötte hydéa fejét, naponkint tapasztaljuk, hogy ezen intézmény pusztul, feleslegesnek tartjuk még csak bizonyítani is.

Tekintsük csak legközelebről városunk tüzoltó-egyletének szomorú állapotát s azon sajnos meggyőződésre jutunk, hogy az évekkel ezelőtt alakult s virágzásnak indult intézmény ma már csendes — nem akarjuk mondani örök — álmát alussza. S hogy ez így van, minek tulajdonítható? Semmi másnak, mint a lábrakapott közönynek. Pedig városunk polgársága, általában el van ismervé, hogy kitűnően működik a tüzoltás körül. Ezen természetadta jó tulajdon mellett semmi sem kellene egyéb, mint a rendszeres tüzoltásban gyakorolni polgárainkat. Ezt pedig csak úgy lehetne elérni, ha a maguknak nagyon sokat tulajdonító vezérferfiak levetkőztetnék már egyszer a közönnyt és a tett terére lépnének. De fel kell lépni ugy ezen ügyben, a mint ezt a férfitui komoly el-

határozás s az ügy fontossága megkívánja. Alakítsák újra városunkban a tüzoltói egyletet; szervezzék csak úgy és annyira, a mint ezt a belügyminiszter által megerősített városi tűzrendészeti szabályzat megköveteli, s ha egyelőre csak ennyit tesznek is, már ezzel is többet tettek, mintha még továbbra is azzal a közönnyel nézik a szunyadozó ügyet. Ébresztésük fel a hivatott vezérő férfiak a tüzoltói intézményt oly alakban, hogy az szilárd alapokon álljon, hogy ne legyen kénytelen rövid időn az egyesek szeszélyének s indokolatlan ambíciójának engedve, porba dőlni.

Ezen alkalommal csak ennyire kívántuk az illetékes körök és vezérferfiak figyelmét ezen fontos ügyre felhívni. Jóindulatu felhívásunk eredménytelensége esetén részletesebben fogunk ez ügyről beszélni.

Önkéntes.

Néhány szó a szülőkhöz és azok helyetteseihez az 1885—86-iki tanév elején.

„Midőn még semmit sem ismertél a keblen kívül, melyen első táplálékot vevél, s első gyermekálmódot aluvád: már akkor élt benned homályosan a mag, melyből később a szülőök iránti hálás indulat szép növénye kisarjadzott“.

A gymnasiumnak az a feladata, hogy a tudományok különböző ágai alapvető ismereteinek közlése és vallás-erkölcsös nevelés által a tanuló ifjak értelmét, esztét. fejleszse és fegyelmezzze, kedélyöket pedig nemesítse és finomítsa; azaz: hogy az ifjuban az egész

embert felkarolva, őt a szó legnemesebb értelmében leendő derék férfivá idomítsa.

A gymnasium e nemes feladatnak meg is igyekszik felelni.

A tanárok az egyes szaktudományok alapvető ismereteit oly módszerben tárgyalják, hogy a tanulóknak ne csak figyelme tartásuk folytonos éberségben, hanem önálló gondolkodásuk és találékonyságuk is igénybe vétessék; rámutatnak a tudomány egyes ágai között fennálló szép összhangzatra; feltűntetik a viszonyt, mely a szerzett ismeretek és az élet- és világrend, ennek legbőlebb Alkotója és az ember rendeltetése között fennáll; felhasználják a tudományt arra is, hogy általa a tanulók az Isten ismeretere és imádására, az emberiség és különösen a haza szeretetére és szülőik tiszteltetére észszerűen eljussanak. Más részről pedig az igazgató a tanártestülettel egyetemben vallás-erkölcsös intelmek és a tanítvány humanus fegyelmi szabályainak pontos megtartatása által a szeretet egész szigorával azon van, hogy a gondjaira bízott ifjak igazi vallás-erkölcsös jellemekké nemesüljenek. A vallás-erkölcsös szót azért említem oly sokszor és oly nyomatékkal, mert a valódi jellem fejlődését csak az erkölcsi elveknek és azok fölött egy legfőbb erkölcsi elvnek követése létesíthet az ember összes akarásaiban és cselekvéseiben oly következtességet, mely semmiféle meghasonlást, megbánást nem ismer. Valódi erkölcsösséget pedig vallásosság nélkül nem tudok képzelni; mert ugyanazon ész, melybe az erkölcsi törvények vannak beleírva, ezeknek legszentebb Hozójához, az Istenség magasztos eszméjéhez is elvezet bennünket. És épen az Isten létéről szerzett meggyőződés képezi a vallás lényegét.

De ha már a gymnasium igyekszik fennemlített nemes feladatát megoldani, lássuk, mennyire segítik elő a szülőök és azok helyettesei az iskola törekvéseit?

lopózva, megcsókolá s aztán örültként elrohant.

Kamilla belátta, hogy itt tovább maradnia lehetetlen s még azon éjjel elhagyá a házat. Bozókinét egy hátrahagyott levélben értesítette eljárása okáról.

Ákos, hogy hugát el ne hagyja, szintén oda hagyta állását, s így a két boldogtalan gyermek ismét földönfutóvá lett.

Elhatározták, hogy Erdélybe utaznak és ott fognak maguknak új állást szerezni. Minél távolabb akartak lenni ezen helytől, hol boldog nyugalmuk oly kiméletlenül feltűlvén. Egy nap mulva K.-ban valának.

Ákos azonnal utána látott, hogy hugának és magának állást szerezzen. Kamilla ezalatt a vendéglő egyik szegényes szobájában könyves szemekkel, keserű szívvel gondolkodott sorsuk nyomorúsága felett.

Az ajtón kopogtak s Kamilla rémülten sikoltott fel, midőn Bozók Károlyt látá azon belépni. Az ifju sápadt arccal lépett közelebb. Kamilla gyorsan összeszedve magát, parancsoló hangon kiáltott fel:

— Mit keres itt?

Az ifju Bozók arca kaján, kárörvendő kifejezést öltött, majd meg gunyosan szólt:

— A szerelmes szem mindent meglát, drága kisasszony, s így én is észrevehem, hogy kegyed házunktól távozik, s mi természetese-

A „Székelyföld“ tárczája.

Kamilla.

(Elbeszélés.)

Irta Dobay János.

II. RÉSZ.

(Folytatás.)

Kamilla ezalatt pamlagára borulva, keservesen zokogott. Trézsi néni kiméletlen szavai egész lelkéig felháborították a szegény leányt, mert épen ő volt az a nevelőnő, ki Bozókiktól titokban távozott el, ő volt, Hétfalusi Kamilla, az egykori fényes család ivadéka, kit anyja könnyelműsége és saját becsületérzése kiűzött a szülői háztól.

Ákos és Kamilla titokban elhagyván a kastélyt, hogy magukat a felfedeztetéstől biztosítsák, családjuk származási helyéről a Kendi nevet vették fel. Ezen új név alatt minden ismeretség, minden segély nélkül léptek be a nagyvilágba, hogy önjerejükből állást, életmódot szerezzenek maguknak.

A kastély eladásából megmaradt néhány száz forint volt összes vagyonuk, de ez takarékoság mellett elégnék látszott, míg valami álláshoz juthatnak. És a szerencse csakugyan kedvezett is nekik. Kamilla egy hómulva már nevelőnő volt Bozókinál, egy

dusgasdag vállalkozónál, Kálmán meg ugyanazon városban egy állami hivatalnál nyert alkalmazást.

Kamilla családi körülményeiről csak annyit mondott, midőn Bozókiké kérdezték, hogy egy felsőmagyarországi protestáns lelkész árvája s arról mélyen hallgatott, hogy neki anyja és testvére is van. Ugy állapították meg Ákossal közösen, hogy családjukról hallgatva, mindketten mint egyedül álló árvák fogják magukat bemutatni. Külön-külön könnyebben tudnak majd boldogulni s különben is Ákos mindig a közelben lesz s védeni és támogatni fogja hugát.

Kamilla új állásában egészen boldognak érezte magát. Egész lélekkel igyekezett hivatásának megfelelni s a gondjára bízott kis leányka imádta őt, Bozókiné meg nem győzött eléggé hálálkodni, hogy ilyen derék nevelő-nővel áldotta meg az Isten. Még a vén Bozók is elismerte, hogy derék leány. Kamillában megvolt azon ritka tulajdonság, hogy első pillanatra mindenkit meg tudott nyerni.

Egy pár hóig mi sem zavará Kamilla nyugodt életét. Hanem egyszerre visszatért az iskolából Bozók fia, egy 19 éves romlott erkölcsű fiú. Kamilla rémülve vette észre, hogy az ifju különös tekinteteket vet rá, minduntalan keresi az alkalmat vele egyedül lehetni.

Később munkakosarában levélkét talált, mely tüzes szerelmi vallomást foglalt magában. Kamilla megbotránkozva olvasá az áradó sorokat s nem akarván a család nyugalmát felzavarni, nyiltan megmondá a szerelmes ifjunak, hogy a legelső levelet, melyet még elég botor küldeni, átadja szülőinek. Az ifju ekkor térdre borulva, könnyező szemekkel vallotta be, hogy oly nagyon szereti, hogy nála nélkül nem élhet, s megesküdött, hogy megöli magát, ha Kamilla elárulja szülőinek.

Kamilla még aznap találkozott Ákossal s könnyezve panaszkodott el újabb szerencsétlenségét. Abban állapotok meg, hogy ha Bozók fia ezután sem szűnik meg szerelmi hóbortjával, Kamilla hagyja el a házat s keresen magának más állást. Ákos ugy vélekedett, hogy miután Bozók imádja egyetlen fiát, ha a dolog előbb-utóbb napfényre kerül, Kamilla helyzete e háznál tarthatatlan leendő; azért legjobb, ha Kamilla titokban távozik, levélben igazolván eljárását.

Kamilla ezután még szorgosabban került minden alkalmat a szerelmes ifjával való találkozássra; de ez csak élesztette ennek szenvedélyét. A szerelmes levelek ismét megindultak, de Kamilla egyet sem bontott fel közülök. Egy alkalommal Kamilla a kertben sétált, midőn az ifju óvatosan háta mögé

Erről, tisztelet a kivételeknek, sok évi tapasztalatom, fájdalom! nem nyújthat valami nagyon tetszetős képet. Vannak ugyanis szülők, kik attól féltöttek, hogy felvilágosultságuk netán kétségbe vonható, „az Ur féltelme a bölcsesség kezdete“ féle nevelési elvet mellőzve, a helyett, hogy egy mindenható Lénytől való függésre és a szülők akarata iránt való feltétlen engedelmeskedésre szoktatnák szülőtteiket, azt mondják, hogy ők gyermekeiket, különösen fiaikat, már a bölcsőtől kezdve saját lábukon való járásra, önálló akarásra és erős önéreztetelmre akarják szoktatni; s nem veszik észre, hogy a még nagyon gyenge lábakon vezetés nélkül való járás nem egyéb folytonos botlásnál, az ésszerűtlen akarás csak akaratosság, a saját erejének ismerete nélküli önéreztetelm legfőbb önhittsége vagy a gyermeknél makrancosság lehet csak. Az ilyen nevelés aztán csakhamar meg is termi a maga fanyar gyümölcsét. A gyenge kis lábcskákat, ha valami nem tetszik neki, dajkája, vagy akár az édes mama ellen is föl meri emelni az így nevelt gyermek; önálló akarását és erős éreztetelmét pedig minél előbb abban nyilvánítja, hogy a szülő intéseinek vagy feddéseinek oda sem néz; a büntetés például, no, ez a szó meg épen nincsen benne az ilyen nevelési rendszernek szótárában.

Ha most az így nevelt gyermek iskolába, legyen az akár gymnasium, kerül, vesződhetik itt az a szegény tanító vagy tanár! Intő, buzdító szavai elhangzanak a puszta-ban; dorgálása, fenytése, elégtelen tanjegyzék adása nyers modornak, üldözésnek, bosszúálló buktatásnak bélyegzettetik, a fegyelmi szabályok megtartására való szorítás pedig szörzsalhasogató haszontalanságnak mondatik. És a vásott és hanyag tanuló e kifakadásait átveszik és szerte hangoztatják igen sok esetben a szülők és azok helyettesei is. Pedig nem sok ész kellene hozzá, hogy belássák, hogy a feddő és büntető tanárnak ép úgy nem lehet oka az üldözésre és bosszúállásra, mint nem lehet a feddő és büntető szülőnek, s hogy a tanár állása természeténél fogva csak abban lehet dicsőséget, ha minél több jó tanítványt tud felmutatni. Maga is állása ellen vétene, ha, kiket a jók közé sorozhatna, a rosszak közé iktatná.

Arra is van eset, hogy az elhibázott házi-nevelés következtében vásott és hanyag ifjú szülője az igazgatót keresi fel, hogy nála a tanár vagy tanárok ellen panaszt emeljen. Az ilyen szülő tudhatná, hogy tulajdonképpen maga ellen vádaskodik, midőn a tanárban azt vádolja, ki sok fáradsággal és vesződséggel igyekszik helyre ütni, mit a szülők mulasztottak. Annit e tekintetben kijelenthetek, hogy nem tudok rá esetet, hogy valaha jó tanuló és jó viseletű ifjunak szülője emelt volna panaszt az igazgatónál valamelyik tanár ellen. Azt, hogy a szülők és azok he-

lyettesei néha nem valót is mondanak és pedig a tanuló tudtával, csak hogy hibáit, tanakharassák, és hogy p. o. betegségi bizonyítványt állítanak ki számára, mikor nem is volt beteg, ezt, mondom, nem is emlitem.

Az sem tartozik a nagyon ritka esetek közé, hogy a szülők és környezetük iskolába járó gyermekeik előtt keresik és szellőztetik a tanárok gyengéit, sőt a sajtónak is van olyan — névvel nem nevezhető — elfajzása, mely eszeveszettségében hazug ráfogásokkal izgat egész tanító-testületek ellen!! Pedig meggondolhatnák, hogy mikor a tanár tekintélyén törekszenek csorbát ejteni, sokkal többet ártanak az iskolának és a hiszékeny lelkű tanulóknak, mint a tanárnak, kit még tulszigorúságában is mindig csak tanítványai iránti jó indulat és szándék vezérel.

Előfordul nem egyszer az is, hogy a szülők vagy azok helyettesei a tanuló fülé hallatára a tanrendszer, tulterheltség, egymásik tantárgy ellen kelnek ki. Egyik a görög nyelvet, másik a latint, egy harmadik az algebrát stb. mondja időtrábló haszontalanságnak; s mégis azt akarnák, hogy gyermekeik szerintők a lehetetlenséggel is megküzdjön és ez általuk elítélt tárgyból is jeles tanjegyet hozzon haza!

Nem bocsátkozom e helyütt az egyes tantárgyak észt és szívet képző hatásának kimutatásába, csak annyit mondom: ki mit nem ismer, annak hasznosságát és szükségességét sem képes belátni.

A legnagyobb baj mégis ott van, hogy a legtöbb szülő, mikor gymnasiumba adja fiát, nem vizsgálja meg előbb, van-e annak a tudományos pályára tehetsége és ezen alapuló hajlama? Nem riasztja őket vissza sem a nagy költség, sem az igazgató és tanárok figyelmeztetése; de még a fiú által haza hozott rossz értesítő vagy bizonyítvány sem! Minden áron tudóst vagy legalább ur-félt akarnak nevelni fiukból. Azzal akarják boldogítani, mi tulajdonképpen boldogtalanná teszi. Vagy lehet-e nagyobb győtremlmet képzelni, mint egy egész életen át oly munkakörben mozogni, melyhez sem tehetségünk, sem hajlamunk nincsen? Az ilyen erőltetett tudós- vagy ur-félékből fejlődik aztán ki azon az emberiségre és házára oly veszélyes osztály, melyet kaputos proletariatusnak nevezünk. Pedig de munkás, hasznos, derék és jó módú polgárai is lehetnek volna ezek a hazának, ha tehetségeiknek és hajlamaiknak megfelelő életpályát választanak vala!

Különbben mindezeket nem szemrehányásképen kívántam elmondani, hanem azért, hogy részben rámutassak azon okokra, melyek a legtöbb esetben akadályozzák az iskolát, tehát a gymnasiumot is, hogy növényedékei egy részénél oly eredményt mutasson fel, minőt hivatásánál fogva elérnie kellene.

Jeleljem ki tehát a szülők vagy helyettesei gyermekeiknek már a bölcsőtől kezd-

ve szóval és példában vallás-erkölcsös irányt, szoktassák őket idején észszerű és készséges engedelmessegre, serkentsék tantárgy-különbőség nélkül kitaró szorgalomra, az iskolai törvények szigorú megtartására és tanáraik iránti hálás tiszteletre; végre ne adjanak gymnasiumra oly fiukat, kiknek a tudományokban való előhaladásra sem tehetségek, sem hajlamuk; s megfogják látni, hogy kevés kivétellel a gymnasium is megfelelő nemes feladatának, nekik is kedvök telik gymnasiumban járó fiaikban, s hogy habár az által, hogy valaki tanár lesz, nem válik is egyszerre paedagogussá, mégis igen közel áll az igazsághoz a közmondás: „A rossz deáknak nincsen rossz professora, a jó deáknak nincsen rossz professora“.

Szijjártó Izidor,
gymn. igazgató.

Jelentés a kézdivásárhelyi államilag segélyezett községi iskoláról az 1884—85. iskolai évről.

(Előterjesztette M. Székely János igazgató.)

Tekintetes iskolaszék!

A)

Az 1884—85. iskolai évről zárójelentésemet van szerencsém a következőkben tenni meg:

A beírások 1884. szept. 1-én megkezdődtek, az év folyamán beiratkozott: 455 tanuló, tehát 12-vel kevesebb, mint a megelőző évben. A 455-ből 199 fiú, 256 leány volt. Helybeli 431, vidéki 24. Vallásra nézve ev. ref. 319, r. kath. 133, unitárius 2, g. kath. 2, Mózes-vallású 9 volt.

A váltakozó rendszer követelménye szerint a tanítók nem ugyanazon osztályt tanították a lefolyt iskolai évben, mint a megelőző tanévben, hanem:

1. Az I-ső floszt. tanította M. Székely János.
2. A II. „ „ Barabás Mór.
3. A III. „ „ Demeter Róbert.
4. A IV. „ „ Vajna Károly.
5. Az I. leányoszt. „ Jancsó Mária.
6. A II. „ „ Kiss Klára.
7. A III. „ „ Böleskény Ilona.
8. A IV. „ „ Szabó Géza.
9. Az V., VI. „ „ Rákosi József.

Az évi záróvizsgálatok június 22-én megkezdődtek, azoknak, valamint az osztály- és váltakozó rendszer összehasonlítása folytán tett tapasztalatoknak eredményéről illetékes jelentést tisz. Székely János ur, mint a vizsgálatokat vezető elnök, bizonyára megteendő. Én tehát erre vonatkozólag nem reflectálok.

4. A beírt 455 tanuló közül felvételi díjt fizetett 284 tanuló, összesen 113 forintot és 60 krt. Szegénység miatt nem fizetett 164, a mint az a tisztelettel mellékelt kimutatásból és a felvételi naplóból kitünik. 7 beírt tanuló 5 éves lévén, az óvodába küldetett.

5. Az ifjusági könyvtár a lefolyt iskolai évben nem, de a tanítói könyvtár 14 drból szaporodott. E művek a közrebecsátott „Értesítő“ illető rovatában, valamint a leltárban is címek szerint fel vannak sorolva. 10 drb vétetett a költségvetésben és célra előirányzott összegből, 4 drbot ajándékozott t. Barabás Gyula márkosfalvi birtokos ur.

6. Iskolánk a lefolyt iskolai évben is ugyanazon szaklapjai jártak, mint a megelőző évben, nevezetesen: Népt. Lapja, Népevelők Lapja, Paedagogiai Szemle, Nemzeti Nőnevelés, Néptanoda, Magyar Nyelvőr és a Család és Iskola. Az ifjusági könyvtár részére járt a Hasznos Mulattató című ifjusági folyóirat.

7. Községi iskolánk szegény tanulói a lefolyt iskolai évben is részesültek segélyben; nevezetesen a helybeli jótékony négyzet ruházattal ellátott 16 fiút és 21 leányt. A város pénztárából is részesült ruházat-segedelemben 36 fiú és 23 leány. Ezenkívül az iskola adott minden szegény tanulóknak kézikönyvet, irkát, pennát, iront stb. A jótékony négyzet fent jelzett adományáról csak magánúton értesültem, mert sem az iskolaszék, sem az igazgató nem tudósított az igen t. egyet által; azonban ohajtanám, hogy a t. iskolaszék mégis egy köszönőiratban fejezné ki elismerését és köszönetét a jótékonyt gyakorolt egyet irányában.

8. Iskolánk czélszerűtlen tantermeiről, mint mely úgy már a t. iskolaszék intézkedésének tárgyát képezte, nem szólok, de annyit kifejezni mégis e helyen is kötelességemnek tartom, hogy egyes tantermek állapota tovább tűrhetetlen.

9. Iskolánk küllápotára vonatkozólag még csak annyit kell — és ezt örömmel — megjegyezni, hogy a tanulókat a lefolyt iskolai évben semminemű ragályos vagy járványos betegség nem gátolta tanuláskor folytatásában.

(Vége köv.)

Különbfélek.

— Személyi hir. Báró Szentkereszty Stephanie urölgy, humán intézeteink alkötője, szombaton K.-Vásárhelyre érkezett s hivatalos ügyei elintézése céljából pár napig itt fog időzni.

— Hymen. Léczfalvi Dr. Bodor Tivadar, sepsi-szentgyörgyi fiatal ügyvéd s a „Székely Mikó-Tanoda“ alondnoka, f. aug. hó 20-án tartotta esküvőjét Künle Teréz kisasszonnyal, Künle József köztisztvisletben álló ügyvéd kedves leányával. Az esküvőn a léczfalvi Bodor és szentkatolnai Cseh családokon kívül jelen volt Potsa József, megyénk derék főispánja is. A szertartást Révay Lajos lelkész végezte, melyet fányes lakoma követett. Áldás kísérje e szép frigyét!

sebb, mint hogy követém? Ezen elhatározásomban még akkor is megmaradok, midőn megtudám, hogy ön kedvesével szölik.

— Szemtelen! — kiáltá haraggal Kamilla.

— Sőt igen is szemes valék és épen ez a baj. Midőn valakivel kéjtázásra kelünk, egy harmadik ismerős személyre nincs szükség, és én nem is fogom zavarni sokáig az ön boldogságát, s csak azt akarom mondani, hogy ön egy becsstelen személy s én megvetem önt. Ez boszum megvetett szerelmemért s azon sok szenvedésért, melyet nekem okozott. És most Isten önnel!

Ezzel az ifjú távozott s Kamilla megsemmisülve rogyott egy székre. Midőn Ákos nem sokára hazajött, alig ismert hugára. Halálsápadt arczzal, nagyra nyílt szemekkel nézett maga elébe. Ákos azt hívé, hogy huga megörült s kétségbeesve iparkodott őt magához téríteni. Végre Kamilla kezdé visszanyerni öntudatát s a mint Ákost megpillantá, egy fájdalom s sikoltással borult kébélre és sokáig kinosan zokogott. Sok időbe került, míg Ákosnak végre sikerült hugát rábírn, hogy elbeszélje, mi történt vele. Ákos fogait vicsorgatá dühében, midőn az ifjú Bozókai látogatásáról értesült; azonnal rohanni akart, hogy hugáért bosszút álljon, de Kamilla, ki közben teljesen magához tért,

visszatartá. Egy meggondolatlan lépés egész jövőjüket tönkre tehetné. Ákos tehát némileg lecsillapult.

Ákos ezután kétszeres buzgalommal igyekezett maguknak új pályát biztosítani s néhány nap alatt sikerült is hugát egy előkelő urölgynél elhelyezni; azonban ő magának nem tudván semmi állást találni, hangjegyek másolásával tartá fenn magát. Csak hogy Kamilla jó helyzetben legyen, nem törődött magával. Bizott a jövőben s szük jövedelmével teljesen meg volt elégedve.

Nemsokára Kamilla azon szomorú hírrel lépé meg, hogy urnője külföldre utazik férje után s őt nem viheti magával; azonban megígérte, hogy ajánlani fogja egyik barátjának.

A testvérek aggályai a jövő iránt nemsokára elenyésztek. Kamilla, jószívű urnője ajánlata folytán, új állást nyert, hova azonnal el is utazott. Ákos még egy ideig K.-ban maradt.

Igy került Kamilla özv. Felszeginé házához. Itt, elrejtve a világtól, szerető szívek által körveve, már egészen boldognak érzte magát, midőn Trézsi néni durva szavai ismét megmérgezték boldogságát.

Tehát sorsa neki, hogy soha nyugalma ne legyen s hogy folytonosan újabb meg újabb győtremlmek kínozzák! folytonosan remegnie

kelljen, hogy a legelső idegen, ki e háznál megjelen, az ő tiszta, mocskotalan multját vádképen dobja szeméi közé!

De hát mit tett ő, hogy annyit kell szenvednie!? Eddig az életfenntartás emésztő gondoljai, most meg alaptalan rágalmak keserítik meg életét. Arcza szegyenben égett, midőn Trézsi néni kiméltlen szavaira gondolt. Őt azzal vádolni, hogy azzal a semmirekellő Bozókival megszökött s hogy meglopta jöltevőit, kik hajlékot, kenyert adtak neki! Talán Bozókiké is hiszik ezt s talán már az egész világ beszél róla. A látszat ellene bizonyít, s neki nem lehet, nem szabad magát védelmezni! Kamilla összeroskadni érzé feje felett a világot s multját, mint egy ijesztő rém, megsemmisítésével fenyegeté.

Egész éjjel kinos töprenkedés között vrasztott s csak az első hajnalugár csöndesíté le némileg szíve harozát s küldé jótékony álmodt szeméire.

(Folytatása következik.)

A vallás értéke.

Irta: Székely Málvina.

(Folytatás.)

Igazság nélkül nincs még csak művészet sem. A művésznek, ki Coriolánt, Julius Cae-

sart, Leart, Bánk bánt személyesíti, lelke mélyében kell éreznie azt, a mit kifejez; különben fabáb, mozgó, hadonászó, beszélő, élettelen alak. A festőt érzésnek kell, hogy vezesse, midőn ecsetjével vászonra teszi pl. Krisztus elítélését, vagy az élet egy meghatározott mozzanatát. Mert nem a kéz teszi fel a vonásokat, nem a festék adja a színt, hanem a lélek. S az érzés, mit a szobrász alkotása mutat, nem a kő vagy érczé, nem a vésőé, nem is a kézé: hanem a művészé; s ha fellekesíti a szemlélt, azt bizonyítja, hogy hasonló lelkesedés volt az is, mely megteremtette. S a költő, ki lelkéből igazságot ír, elragadja az olvasót, míg a füzfapoeta, ki ír, nem azért, mert költő, hanem azért, hogy annak tartsák, tehát hogy a látszattal dicsőséget arasson, hasztalan vergődésével csak mosolyra kész.

S ha a természet utánzata, a művészet is ennyi igazságot kíván, világos, hogy: a természet maga az igazság és így csak igazság hat döntőleg, az igaz példakövetése teremti nemest és szépet. A vallásos nevelő kezdetben csak gépiesen szoktathatja a gyermeket a vallás külsőségére, ha a gyermek reggel, midőn felébred, este, midőn nyugalomra tér anyjával, vagy nevelőjével, elrebegi egyszerű kis imáját; később már ő maga gondol az imádságra s

— A „Háromszékmegyei gazdák szövetségének” alapszabályai a miniszterium által a jóváhagyási záradékkal ellátva, megerősítettek.

— Kinevezés. Lőnhart Ferencz erdélyi r. k. püspök a Bereczkben megüresedett kántor-tanítói állomásra Borbáth János hatolykai kántor-tanítót nevezte ki a felterjesztett 3 jelölt közül.

— Az erdélyi ev. ref. egyházkerület rendkívüli közgyűlését Kemény Gábor báró főgondnok szeptember hó 20-ára Kolozsvárra összehívta. A gyűlés főbb tárgyai: 1. A püspök beiktatása. 2. Generalis notárius választása. 3. A codificatio. 4. Esetleg gondnoki választások.

— Az erdélyrészi magyar közművelődési egyesület ünnepies közgyűlése alkalmából a m. kir. államvasutak városi menetjegyjíródjára augusztus hó 29-én Budapestről és Brassóból külön vonatokkal társas-kirándulásokat rendez Kolozsvárra. E külön vonatokra, illetőleg az ezekhez csatlakozó rendes vonatokra rendkívül mérsékelt menet-térti jegyek fognak kiadni a következő állomásokon: Budapest, Szolnok, T.-Szt-Miklós, Kis-Ujszállás, Karczag, P.-Ladány, B.-Ujfalu, Debreczen, Nagy-Várád, Brassó, Ágostonfalva, Homoród, Segesvár, Erzsébetváros, Medgyes, Nagy-Szeben, Gyula-Fehérvár, M.-Vásárhely. E menet-térti jegyek 14 napig érvényesek, tehát a visszautazás ez időn belül bármely személyszállító vonattal történhetik, kivéve a gyorsvonatokat. A külön vonatokat olyan utasok is használhatják, a kik az erdélyrészi magyar közművelődési egyesület elnöksége által kiállított és 50%-nyi menetdíj-mérséklésre jogosító igazolványokkal bírnak. A városi menetjegyjíróda szívesen szolgál bővebb felvilágosításokkal.

— Meghívó. A háromszékmegyei „Erzsébet” árvaleány-nevelő intézet kezelő-bizottsága és iskolaszéke holnap (vasárnap) aug. 23-án délután 2 és fél órákor a tanács-ház nagytermében rendes gyűlést tart, melyre a t. kezelő bizottsági s iskolaszéki tagokat ez uton is tisztelettel meghívom. Kézdi-Vásárhely, 1885. aug. 22. Br. Szentkeresztly Stephanie árvah. elnök.

— Új iskolaszéki tag. K.-Vásárhely város képviselőtestületének aug. 20-án tartott ülésében a közszéki iskolaszékben Molnár Dénes elhalálózásával megüresedett tagsági helyre egyhangulag ifj. Benkő Sándor városi rendőrkapitány választott meg.

— Bacsoni Ádám volt székelly-udvarhelyi ref. lelkész és tanár, később bukaresti tanító, Aldobolyban rokonainál néhány nappal ezelőtt meghalt. Bacsoni Ádám egyike volt az erdélyi részek legképzettebb ref. papjainak, de heves természete miatt 1867-ben összeütközésbe jött Nagy Péter püspökkel, minék az lett a vége, hogy állomását oda kellett hagynia. Azután sokat bolyongott külföldön

mig végre Aldobolyban rokonainál talált csendes otthont. Gyermekei közül Lajos, sárospataki akadémiai tanár, Mátyás, mint orvos-tudor néhány hónappal ezelőtt halt el.

— A kantai róm. kath. gymnasiumban az 1885—86-iki tanévre vonatkozó beiratások aug. 29., 30. és 31. napjain a gymnasium rajztermében fognak eszközöltetni. Szept. 1-én „Veni Sancte”, 2. és 3-án felvételi, javító- és pótvizsgálatok tartatnak, 4-én pedig a rendes előadások veszik kezdetüket. — Az igazgatóság.

— Értesítés. A helybeli felső népiskolánál az 1885/6-iki tanévre a beiratások szeptember hó 1-től 6-ig eszközölhetők délelőtt 8—12 óráig az iskolahelyiségében. A felvételi és javító vizsgálatok szept. 7-én délelőtt 8—12-ig tartatnak meg. A tanév megnyitása 8-án lesz. — Tandij egész évre: 4 frt; beiratási díj: 50 kr. Szegénysorsu tanulók hiteles szegénységi bizonyítvány alapján a tandíj-fizetés alul felmentetnek s tanszerekkel és tankönyvekkel segélyeztetnek. Vidéki szülők, kik gyermekeiket ezen iskolába adni szándékoznak, tisztelettel kéretnek, hogy az igazgatóság tudta nélkül szállást ne fogadjanak. Kézdi-Vásárhelyt, 1885. aug. 22. Az igazgatóság.

— Kézdi-Vásárhelyt a kantai toronyóra, mely évek hosszú során át rokkant állapotban volt, a városi hívek áldozatkészsége folytán kirenoválva, folyó hó 21-én ismét megkezdé funkcióját. Örvendünk, hogy végre Kantában is tudni fogják, hányat ütött az óra.

— A Várady Ferencz szintársulata folyó hó 19-én Kovásznáról Nagy-Szebenbe utazott. Kovásznai szereplése alatt középszerű pártfogásban részesült.

— A Papolczon történt betöréshez, mely lapunk mult számában említve volt, levelezőnk a következőket írja: A tolvajokat a kocsi üzőbe vette s így sikerült kézre kerítenie az irományokat, melyeket azok az evőeszközökkel együtt elejtettek. Még egy arany nyakék, egy mellű és három kávé kánál hiányzik, melyeknek értéke 363 frt. Két papolczi lakost letartóztattak.

— Francia vendégeink. Arról a fogadtatásról, mely a vendégeket Szentessen várta, — így szól a táviró — lehetetlen fogalmat alkotni; a toll képtelen leírni azt a féktelen lelkesedést, a melylyel a szentesiek a nemzet vendégeit fogadták. A városban az egész lakosság sorfalat képezve, örmzajongással fogadta a vendégeket. A mikor a városba érkezett az első kocsi, Lessepsnek, kinek czilinderét már Orosházán széles pántlikával sallangozták fel, a tömeg közbe fogta kocsiját és úgy vonszolta félóráig. Az óriási fötéren, hol legalább 15 ezer ember állt egymás hátán, nagy deszka-emelvényt állítottak. Itt fogadta a vendégeket a polgármester, Szentess városának köszöntét és rokonszen-

vét fejezvé ki Franciaország és a vendégek iránt. Az üdvözlő beszédre Lesseps válaszolt. Magyarország és Franciaország — ugymond — testvérek, melyek jó és balsorsban megértik egymást. Este hét órákor a francia vendégek a népkertbe mentek, hol ezerekre menő tömeg mulatott. Nyolcz órákor fáklás zene volt, melyen Fekete Márton jegyző üdvözölte a vendégeket az 1789-ki nagy eszmék nevében. Később a társaság lakomához ült. A Szentessről való elutazás impozáns tünetsé vált. Az egész lakosság elkísérte a vendégeket a hajóhoz. Valamennyi francia virágokkal megrakodva szállt a hajóra, mely Szegedre szállította a vendégeket. A hajón megalakult az a bizottság, mely a magyarokat Párisban az 1889-ki kiállítás alkalmával fogadni fogja. Ez időre ez a bizottság nagy dolgokat tervez. Elnöke Lesseps. A bizottság csaknem négy éven át fog munkálkodni, hogy a magyarok párisi fogadtatása, mint vendégeink mondják, világtörténelmi momentum legyen. — Szegeden még a szentesinél is nagyobbserű fogadtatásban részesültek. Már Tápétól kezdve az egész Tiszapart egy kompakt embertömeget képezett, mely szakadatlanul éljengett. Minden hajót, tutajt, vizmalmot elleptek az emberek. A Mária Anna hajó elő számtalan csónak, tutaj, lélekvesztő evezett, diszbe öltözött csónakosokkal. Fehérbe öltözött nők francia színű vállszalagokkal kormányoztak. A francziák meglepetve, bámulva nézték ezt a lehetetlennek vélt lelkesedést. Levett kalapokkal, könnyező szemekkel nézték a tüneményeket és egyre azt kérdezték: „Mivel érdemeltük ezt meg?” A vendégeket a város nevében a helyettes polgármester üdvözölte. A bevonulás olyan impozáns diadalut volt, melyhez hasonló Szeged még nem látott. A szegediek minden egyes kocsi körül fogtak s úgy vonszolták be a városba, melynek minden utcájában, hol a vendégek elvonultak, ember ember hátán állt. Minden ház fel volt lobogóva és szőnyegekkel disztitve. A nők minden ablakból virágokat szórtak és kendőket lobogtattak. Az elszállásolás után a város megtekintésére indultak a vendégek, de egy óra alatt alig voltak képesek két utcát megtekinteni, annyira elárasztották a szegediek az utcákat. Este a házakat fényesen kivilágították. 8 órákor a városház nagytermében a városi törvényhatóság a vendégek tiszteletére disztribúciót rendezett, melyen számos lelkes pohárköszöntőt mondtak. Ezután a társaság a Stefánia-sétányra ment, hol a zene, tüzi játék és a pohárköszöntés, testvéri ölekezés addig tartott, míg az elutazás órája ütött. A francia vendégek elhatározták, hogy a szegedi lelkes fogadtatás emlékére emlékkönyvet fognak kiadni, melynek tiszta jövedelme valamely szegedi jótékony czélra fog fordíttatni. — Vasárnap délután Aradon Coppée, a híres költő, elragadtatásában egy érdekes titkot leplezett le asztal-szomszédainak a disztribúciójával. A francia írók és művészek, a kik most hazánkat beutazzák, egy könyvet fognak írni Magyarországról s abba mindnyájan fognak dolgozni, ki tollal, ki rajzonnal. A könyv öszre jelenik meg s előreláthatólag az első olyan munka lesz, a mely Franciaországban megjelenve, hazánkról hű és való képet nyújt.

— Románia gabonatermése és gabona-üzlete. Románia gabonaterméséről Bukarestből ezeket írják: Az aratást igen kedvező időjárás mellett az egész országban befejezték. A buzát minden baj nélkül behordhatták, ellenben az elkésett árpát záporosó érte s minőségének ártott. Hogy mennyire, azt csak később lehet meghatározni. A eséplés mindennél javában folyik, a buza felét már kicsepelték. Egészben véve Romániában jó középtermés volt, a mennyiben egyes kerületek nagy termését más kerületek teljesen silány termése egyensúlyozza, némely helyen a magot sem adta vissza a föld. De általában az idei termés jobb, mint az utolsó évek termései voltak, minélfogva kivitelre is marad sok gabona. A repce minden várokozást felülmutat. A tengeri igrén szépen áll s igen bő termését ígér. A mi azonban a gabonatermést illeti, annak jelenlegi helyzete nem igen örömdetes. Eltekintve attól, hogy az új termésből még semmit sem szállítottak a dunai kikötőkbe, s ott régi készletek nin-

csenek, külföldről minden buzdítás, minden kereslet hiányzik, mely nagyobb és tartósabb üzletet helyezne kilátásba. Ép oly nyomasztó az itteni gabona-üzletre az a körülmény, hogy az oroszországi és amerikai terméskől még semmi bizonyosat sem tudni. A román-francia vámháboru oly nyomasztólag hat, hogy a legvállalkozóbb üzérek sem mernek nagyobb üzletkötésekbe bocsátkozni. Mindazonáltal remélik, hogy a gabonakiviteli campagne sikerülni fog.

— Az orsz. színész-iskolában az 1885—86-diki tanévre jelentkezők beiratása f. évi szeptember 11., 12., 13-ik napján, mindenkor délután 3 órától 5 óráig leszen az iskola helyiségében. (Kerepesi-ut, nemzeti színház bérháza III. em. 10. ajtó.) A jelentkezők fölvételi vizsgálatá szeptember 14-én d. u. 3 órákor tartatik az iskola szinpadí termében. Közöljük e helytt a nagymélt. m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter urnak a tanári kar javaslata alapján tett azon intézkedését is, hogy ezentul a drámai első osztályt kitűnő sikerrel végző szorgalmas és tehetséges növendékek, ugyancsak a tanári kar javaslatára, a III-ik drámai osztályba tétethetnek át, ugy azonban, hogy a mellett a II-ik drámai osztály elméleti tantárgyait is hallgatni kötelesek, mi által azon jelentékeny kedvezményt nyerik az illetők, hogy a négy éves drámai tanfolyamot három év alatt végezhetik. Az operai osztályokba való felvételre csak olyanok jelentkezhetnek, kik az orsz. m. kir. zeneakadémia magánének-tanfolyamának három osztályát elvégezték, vagy a III. osztályból a kir. zeneakadémián a vizsgálatot letévén, erről bizonyítványt felmutatni képesek. Az operai növendékek felvételi vizsgálatát szeptember 15-én d. u. 3 órákor a nemz. színház szinpadán tartják. A drámai tanfolyam 4, illetve 3, az operai 2 év. A beiratási díj 1 frt, a felvételi díj 5 frt, az évi tandíj: drámánál 30, operánál 50 frt. Első éves növendékek tandíjmentességgért s ösztöndíjért szabály szerint nem folyamodhatnak. Ki ezenkívül hármely tekintetben kimerítőbb tudósítást kíván, forduljon az intézet titkárához a válasza szükséges levélbéllyel melléklésével, ki is készséggel szolgál a kívánt felvilágosítással.

— A livornói letartóztatott Bruzza atya és apácák szabadon bocsátása. Lapunk egyik számában a „Külfölkék” rovatában a fővárosi lapokkal egyidejűleg mi is közöltük ama botrányos esetet a livornói felső-leányiskoláról, annak igazgatójáról, tanítóinról, kik valamennyien apácák. Ez esetről a „Germania” tekintélyes lap római levelezője a következőket írja: „A livornói botrány” ismét alkalmat szolgáltatott a liberális sajtónak arra, hogy az erényör komikus szerepét játssza. Az ügy, mint a „Voce” megjegyzi, épen azt mutatja, hogy mily szilárd a katolicizmus erkölse. Mert ha egy katolikus pap esete mindennapi, közönséges volna s nem ritka kivétel, akkor nem lármázna a liberális sajtó. De mit gondoljunk az egész esetről, ha most még a „Gazette Livornese” is azt kénytelen jelenteni, hogy a tanács elrendelte a letartóztatott Bruzza atya és az apácák szabadonbocsátását? A liberális „Gazette Livornese”-nek ezen nyilatkozata egyértelmű azzal, mintha azt mondaná, miszerint az egész „livornói” eset hamis kohlomány; mert természetesen ily nagy liberális lap nem teheti azt, hogy a mit néhány nappal ezelőtt igaz ténynek hirdetett, arról azt mondja, hogy hazugság egyenesen. De tovább lássuk, hogy áll a dolog Bruzza atya egyházi állásával? Bruzza „atyát” már ezelőtt 27 évvel kitaszították (s nem önszántából ment el) a rendből. S több liberális lap bizonyítékaiából kiviláglik, hogy Costanza és Vittoria (és nem Agustina) nővérek apácásága ép oly értékű, mint Bruzza „atyá” barababításága. A „Dritto Cattolico” modenai lap szerint a városban általános az a meggyőződés, hogy a botrányt egy gonosz banda szándékosan, szorgalmasan készítette elő, hogy ezután így szólhasson a népek: „Látjátok, mit művelnek a papok és apácák!” A szabadkömüvességnek sok lehetséges, még az is, hogy talmi-szerzetesek segélyével a keresztény intézetek jó hírnevét bemockolják. — A mint ezekből látható, a „livornói botrányos eset” oly világos, hogy annak bővebb kifejtése és czáfolatába való bocsátkozás fölösleges.

RÖVID HIREK.

Helly Ignác orsz. képviselő f. hó 15-én tartotta beszámolóját Székely-Kereszturon. —

azt felszólítás nélkül elvégzi. Ekkor már szokásává lett az és a szokás második természetűé válik. Ez azonban még nem elég. Itt még a kedélynek igen kevés szerepe van, mert a gyermek nem fejlődött odáig, hogy másokat is úgy szeressen, mint önmagát. S minthogy vallásunk ugys „a szeretet valása”, első sorban a lélekben különben is meglevő szeretet csiráját kell kifejtetni, tehát erősíteni a gyermekben a szülei, testvérei iránt érzett szeretetet. S később lelkesíteni és példát adni, hogy miképen kell gondolkodni az idegenről, vagyis: hogyan kell érezni a felebarát iránt.

E közben, nem sokszor, de midőn alkalom van, figyelmeztetni kell az eszmélni kezdő gyermeket a természet gyönyörű, nagyszerű voltára és zavartalan működésére. Figyelmeztetni önmagára, t. i. mindenkifelett lelki, de testi életére is, és rávezetni, hogy gondolkozzék a boldogság felett, melyet szeretetei által az ő körülben tapasztal s az örömteljes érzésbe, mely a természet keblén elölti, és fejlettségének megfelelően kifejtetni előtte azt, hogy csak ok teremthet okozatot és hogy e nagyszerű okozatnak, a világnak oka is nagyszerű kell, hogy legyen, és elmondani neki, hogy ez az ok nem más, mint Isten, a kihez ő imádkozni szokott és a kinek ő minden jóért, a mit lát, hall, tapasztal, a legnagyobb jóáival tartozik.

Ekkor a gyermek ama hatalmas lényt, kit ő Isten néven ismert meg, még nem tudja másképen elképzelni, csak mint testből és lélekből álló egyént. Természetesen nem hagyhatja őt a nevelő ezen óriási tévedésben; tehát rá kell vezetnie lassan és fokozatosan arra, hogy Isten lélek. Ezért így hiába mondaná a növendéknek; tán elhinné, de különösen ha kutatóbb természetű, nem is hinné el. Itt, úgy hiszem, olyanformán járhatna el a nevelő, hogy ismét saját magára fordítaná a gyermek figyelmét. Csak úgy beszélgetés által rávezetné a gyermeket, hogy pl. távollevő anyjára vagy testvéreire gondolhat; tehát a lelke együtt lehet velők, de valóságban, testileg messze van tőlük, mert a test nem repülheti át a távolságot, mint a gondolat vagyis a lélek s így nem képes annyira, azaz nem oly hatalmas, mint emez.

Ha tehát Isten a leg hatalmasabb lény és mindent megtehet, akkor világos, hogy lélek és láthatatlan, mert látta-e a gyermek saját magának, nevelőjének vagy bárkinek a környezetéből lelkét? Pedig érzi, hogy van a testnél hatalmasabb része neki, s így, ha Istent nem látta és nem látja is, hinni fogja, hogy létezik.

(Folyt. köv.)

